

Република Србија

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ

КОНКУРЕНЦИЈЕ

Број: 6/0-02-713/2016-8

Датум: 05. децембар 2016. године

Београд

Председник Комисије за заштиту конкуренције, на основу члана 37. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13), чл. 192. ст. 1. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/2010) и члана 2. став 1. тачка 6. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“ број 49/2011), одлучујући по пријави концентрације број 6/0-02-713/2016-1, коју је поднело привредно друштво ABC Startsiden AS, са седиштем на адреси Kirkegata 17, 0153 Осло, Краљевина Норвешка, које заступа пуномоћник адвокат Бојана Миљановић и остали адвокати из Карановић & Николић а.о.д. из Београда, Ресавска 23, дана 05. децембра 2016. године, доноси следеће

РЕШЕЊЕ¹

I ОДОБРАВА СЕ у скраћеном поступку концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне појединачне контроле привредног друштва ABC Startsiden AS, са седиштем на адреси Kirkegata 17, 0153 Осло, Краљевина Норвешка, са матичним бројем 980 176 185, а тиме и посредне појединачне контроле привредног друштва Telenor ASA, са седиштем на адреси Snarøyveien 30, 1360 Fornebu, Краљевина Норвешка, са матичним бројем 982 463 718, над циљним друштвом ABC Tech Ltd., са седиштем на адреси Unit 1101 and 1104, 11th Floor, Exchange Tower, 388 Sukhumvit Road, Bangkok 10110, Краљевина Тајланд, регистрованим у Канцеларији за регистрацију привредних и ортачких друштава Одељења за привредни развој Министарства привреде, са регистрационим бројем 0105552005651, до чега долази куповином 50% акција и променом заједничке у појединачну контролу.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је привредно друштво Telenor Digital AS, са седиштем на адреси Snarøyveien 30, 1360 Fornebu, Краљевина Норвешка, у целости извршило обавезу плаћања таксе за издавање овог решења дана 28. 11. 2016. године, уплатом укупног износа од 25.000,00 евра (словима: двадесетпетхиљада евра) на рачун Комисије за заштиту конкуренције отвореном код Народне банке Србије.

Образложење

Привредно друштво ABC Startsiden AS, са седиштем у Краљевини Норвешка, поднело је дана 11. 10. 2016. године преко пуномоћника пријаву концентрације која настаје стицањем појединачне контроле над друштвом ABC Tech Ltd., са седиштем на Тајланду, са предлогом да Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) одлучи и одобри исту у скраћеном поступку. Такса за издавање акта је уплаћена у целости.

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите.

По поднетом захтеву за заштиту података у смислу чл. 45. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон), одлучено је посебним закључком.

Одлучујући по поднетој пријави, председник Комисије (у даљем тексту: председник или Комисија) је размотрио поднету пријаву са прилозима и допуне од 24. 10. и 10. 11. 2016. године, те је закључио да треба одлучити као у диспозитиву овог решења из разлога који ће даље бити образложени.

Увидом у достављену документацију, Комисија је утврдила да је пријава укључујући и допуне, потпуна и поднета у складу са Законом и са чл. 3. Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“, бр. 05/2016). Увидом у изводе из одговарајућих регистара привредних субјеката, овде учесника концентрације, у њихове финансијске извештаје, као и у друге достављене доказе, утврђено је следеће.

Учесници концентрације

Учесник концентрације, друштво ABC Startsiden AS (у даљем тексту: стичалац контроле или подносилац пријаве), регистровано је у Центру за регистре Brønnøysund са матичним бројем 980 176 185, као друштво са ограниченом одговорношћу. Друштво је под пуном контролом друштва Telenor ASA, регистрованим у Центру за регистре Brønnøysund са матичним бројем 982 463 718, које је крајње матично друштво Telenor групе (у даљем тексту: Telenor). Telenor је телекомуникациони оператор, чије акције су листиране на берзи Осла. Највећи акционар је Краљевина Норвешка, са 53,97% акција. Присутан је у области мобилних и фиксних телекомуникационих услуга у више европских држава, као и у неколико држава у Азији, укључујући и Тајланд. У Србији је присутан преко својих следећих зависних друштава:

- Telenor d.o.o. Beograd, регистровано у Агенцији за привредне регистре (АПР) под матичним бројем 20147229, претежна регистрована делатност „Бежичне телекомуникације“, шифра делатности: 6120;
- Telenor Direct d.o.o. Beograd, регистровано у АПР-у под матичним бројем 201426306, претежна регистрована делатност „Неспецијализована трговина на велико“, шифра делатности: 4690;
- Telenor Banka a.d. Beograd, регистрована у АПР-у под матичним бројем 17138669, претежна регистрована делатност „Остало монетарно посредовање“, шифра делатности: 6419;
- Telenor Common Operation Ogranak Beograd, регистровано у АПР-у под матичним бројем 29505365, претежна регистрована делатност „Бежичне телекомуникације“, шифра делатности: 6120, а представља огранак друштва Telenor Common Operation Private Limited Company са седиштем у Мађарској.

Подносилац пријаве је као прилог доставио списак друштава под контролом Telenora. Сва зависна друштва Telenora се, у смислу члана 5. Закона, третирају као један учесник на тржишту.

Друштво са ограниченом одговорношћу ABC Tech Ltd. (у даљем тексту: циљно друштво или ABC Tech), са седиштем у Бангкоку, регистровано је у Канцеларији за регистрацију привредних и ортачких друштава Одељења за привредни развој Министарства привреде, са регистрационим бројем 0105552005651. Основано је 2009. године као друштво заједничког улагања овде стичаоца контроле и норвешке медијске компаније Amedia Utvikling AS, са седиштем у Ослу, на адреси Akersgata 34, са матичним бројем 935 641 357. Према наводима у пријави, ABC Tech је основано у циљу пружања услуга развоја решења за производе својих матичних компанија који су базирани на интернету. Ово обухвата комплетне услуге за производе као што су мобилне апликације, on-line новине, веб портали, решења која се тичу идентитета итд. Према изводу из регистра, односно Потврди бр. 4050704, друштво има наведених 13 циљева, међу

којима су: вођење послова везаних за софтверске апликације и развој компјутерских система, као и консултантски послови и послови развоја у вези са истима; вођење послова везаних за пружање консултантских и саветодавних услуга о руковођењу, привреди, индустрији, проблемима везаним за пољопривреду, маркетинг и дистрибуцију; вођење послова везаних за подношење, прикупљање, давање, штампање и дистрибуцију статистичких и других података у вези са пољопривредом, индустријом, привредом, финансијама, тржиштима, укључујући анализирање и процену пословања, итд. У претходној 2015. години, остварило је приход од [...], али у Србији није остварило било какав приход, односно у Србији није уопште присутно.

Опис трансакције и акт о концентрацији

Дана 27. 09. 2016. године, овде подносилац пријаве и стицалац контроле, ABC Startsiden AS, као купац, Amedia Utvikling AS, као продавац, и MeeTV AS као мањински акционар, закључили су Уговор о куповини акција, према коме купац купује од продавца 50% власничког удела (односно 19998 акција), чиме стиче појединачну контролу над друштвом ABC Tech Ltd. Иначе, мањински акционар MeeTV AS је потпуно зависно друштво Telenora. Овај уговор је правни основ спровођења предметне концентрације, односно акт о концентрацији.

Као економско оправдање предметне концентрације, у пријави је наведено да [...].

Подносилац пријаве је предложио да Комисија одбаци предметну пријаву, с обзиром да сматра да предметна трансакција није концентрација учесника на тржишту, јер друштво ABC Tech не представља концентративно друштво заједничког улагања у складу са чл. 17. ст. 1. тач. 3. Закона. Алтернативно је изнео предлог да Комисија одобри предметну концентрацију у скраћеном поступку. Свој предлог је образложио на следећи начин.

Циљно друштво ABC Tech Ltd је основано као кооперативно друштво заједничког улагања, у циљу пружања услуга искључиво својим оснивачима. Посао се обавља у блиској сарадњи са норвешким развојним одељењима оснивача. Из допуне пријаве од 10. 11. 2016. године, произлази да ABC Tech није имао било које друге купце изузев својих оснивача и то почев од свог оснивања. Из тог разлога, нема све карактеристике независног учесника и не представља друштво заједничког улагања у складу са чл. 17. ст. 1. тач. 3. Закона. Подносилац пријаве даље износи да, у складу са српским законом, друштво заједничког улагања ће бити у потпуности функционално ако послује самостално на дугорочној основи и има све карактеристике независног учесника на тржишту. Иако српски Закон не даје додатне смернице о овом питању и без обзира што не постоји било каква релевантна локална пракса, ЕУ Упутство о контроли концентрација (Commission Consolidated Jurisdictional Notice under Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings) пружа додатне смернице и предвиђа да се одређено друштво може сматрати друштвом заједничког улагања ако испуњава следеће услове:

- мора да поседује довољна средства да послује независно од других учесника на тржишту односно мора да има сопствени менаџмент посвећен свакодневним пословним активностима, као и приступ довољним средствима, укључујући финансијска средства, људство и имовину;
- мора да има активности изван једне специфичне функције оснивача;
- без обзира на продају својим оснивачима, мора да има активну улогу на тржишту и мора бити економски независан учесник са оперативног становишта, односно да понуди одређене производе/услуге трећим неповезаним лицима а не само својим оснивачима;
- пословање на дугорочној основи, и то, у складу са ЕУ Упутством о контроли концентрација, период од најмање 3 године „чини се довољно дугим да искључи чињеницу да заједничка контрола нема утицај на структуру тржишта“. Поред тога, у пракси је Европска комисија утврдила да су друштва заједничког улагања основана за

период дужи од 5 година довољно стална да донесу дугорочну промену у структури предметних учесника.

Поред тога, поступајући по налогу Комисије, у допуни од 24. 10. 2016. године, подносилац пријаве се изјаснио да ће спровођењем предметне трансакције циљно друштво престати да буде друштво заједничког улагања и биће у искључивом власништву Telenora. Сходно томе, изјаснили су се како следи: „...докле год је Telenor једини члан Циљног друштва, [...]. Питање пружања услуга трећим неповезаним лицима могло би бити релевантно једино уколико би циљно друштво остало, након спровођења трансакције, друштво заједничког улагања, што овде није случај“. Уз поднесак су доставили Изјаву Telenora [...]. Даље се изјављује да ће [...].

Разматрајући пријаву, Комисија је имала у виду и следеће:

- Из извода из регистра за циљно друштво односно Потврде бр. 4050704, произлази да циљно друштво има менаџмент, запослене и имовину, да је регистровано за остваривање одређених циљева односно за обављање делатности и пружање услуга на тржишту које може да пружа и трећим неповезаним лицима, као и да не постоје ограничења у погледу трајања друштва;
- Из навода у пријави и допуни пријаве од 10. 11. 2016. године, произлази да је циљно друштво у купопродајним односима са својим добављачима који су сви, како је наведено, са Тајланда [...];
- Из навода у пријави произлази да су купци услуга циљног друштва у 2015. години подносилац пријаве у износу од [...], и други оснивач који сада продаје свој удео, у вредности од [...], док је укупни приход био [...]. Код процене да ли су испуњени финансијски прагови за пријаву концентрације, одредбом члана 61. ст. 2. Закона, прописано је да се неће рачунати приход који ти учесници на тржишту остваре у међусобној размени, првенствено из разлога да се не би „дуплирали“ приходи и тако странка била доведена у неповољни положај. Међутим, у контексту квалификавања одређене трансакције као концентрације, мора се имати у виду, између осталог, и да се [...]. Telenor јача своју тржишну позицију захваљујући стицању удела другог оснивача, чиме долази до квалитативне промене одлучујућег утицаја на пословање циљног друштва;
- Из напред наведене Изјаве може се закључити да [...]. Изласком једног оснивача, ствара се „простор“ да циљно друштво изађе на тржиште и нуди своје услуге трећим лицима, чак и без икаквих додатних улагања или предузимања корака у том правцу. Ако циљно друштво не умањи своје економске активности, постојећи капацитет који је коришћен за пружање услуга другом оснивачу, сада може да ангажује и за понуду услуга трећим лицима. Ова околност се, по мишљењу Комисије, мора имати у виду код оцене да ли одређени ентитет може представљати самосталну пословну целину. Поред тога, када би joint venture структура наставила да постоји, трансфер додатне имовине, уговора, know-how или других права, односно свака стратешка одлука у правцу промене активности, може, под одређеним условима, представљати trigger за подношење пријаве концентрације односно до квалитативне промене у full-function joint venture.

Комисија је размотрила све изнете наводе и поднету документацију и закључила следеће.

Одредбом члана 17. ст. 1. тач. 3. Закона прописано је да концентрација учесника на тржишту настаје у случају заједничког улагања од стране два или више учесника на тржишту у циљу стварања новог учесника на тржишту или стицања заједничке контроле у смислу члана 5. став 2. овог закона над постојећим учесником на тржишту, који послује на дугорочној основи и има све функције независног учесника на тржишту. Јасно је да Закон прихвата концепт пуне функционалности друштва заједничког улагања (full-function joint venture), и да је, према томе, усклађен са правним правилима ЕУ у овом сегменту, а која су садржана у Уредби Већа о контроли концентрација између учесника на тржишту број 139/2004 од 20. јануара 2004. године

(Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings, скраћено: Уредба о концентрацијама), и разрађена у Консолидованом јурисдикционом Обавештењу у вези Уредбе број 139/2004 о контроли концентрација између учесника на тржишту (Commission Consolidated Jurisdictional Notice under Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings, у даљем тексту: Обавештење). Обавештење представља смернице за примену Уредбе о концентрацијама и замењује претходна Обавештења (The Notice on the concept of concentration, the Notice on the concept of full-function joint ventures, the Notice on the concept of undertakings concerned и the Notice on calculation of turnover). Обавештење прецизно одређује концепт друштва заједничког улагања нарочито у IV одељку, при чему је питање односа са оснивачима (продаја и набавка) тачније, питање пропорције између продаје односно прихода од продаје оснивачима с једне стране, и прихода од продаје трећим неповезаним лицима с друге стране, суштинско за оцену функције независног учесника на тржишту. Нарочито у тачки 98 одређено је, између осталог, да се мора проценити да ће JV друштво играти активну улогу на тржишту и да ће своје осниваче третирати на исти комерцијални начин као и остале учеснике на тржишту, и то тако да се може проценити да ће бар 20% својих прихода остварити мимо својих оснивача.

Уважавајући све смернице садржане у Обавештењу, и ценећи наводе странке у поступку, Комисија сматра да се ове смернице могу применити у случају заједничког улагања и стварања новог учесника на тржишту или стицања заједничке контроле. Такође, у овом случају би било суштинско и питање да ли се друштво заједничког улагања које нема све функције независног учесника на тржишту (независног од својих оснивача) може сматрати учесником на тржишту у смислу чл. 3. Закона, односно као лице које учествује у промету робе односно услуга. Међутим, у конкретном случају не долази до стварања новог учесника на тржишту или до стицања заједничке контроле или пак до уласка новог члана (shareholder), нити до промене и „преображаја“ из кооперативног у концентративно односно full-function joint venture друштво, већ долази до развргавања joint venture структуре. Подносилац пријаве сам наводи да ће предметном трансакцијом циљно друштво престати да буде друштво заједничког улагања и биће у искључивом власништву Telenora. Из тог разлога, предметну трансакцију треба ценити уважавајући правила о престанку заједничког улагања и размени имовине (break-up of joint ventures and exchange of assets), односно као стицање појединачне контроле над друштвом и целокупном имовином joint venture-a.

Одредбом чл. 17. ст. 1. тач. 2. Закона, прописано је да концентрација учесника на тржишту настаје у случају стицања од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле у смислу чл. 5. ст. 2. овог закона над другим учесником на тржишту или више учесника на тржишту, или делом, односно деловима других учесника на тржишту који могу представљати самосталну пословну целину. На основу свега наведеног, као и из других навода у пријави и допуни, Комисија сматра да предметном трансакцијом долази до промене квалитета контроле односно до преласка из заједничке у појединачну контролу над циљним друштвом, што представља концентрацију у смислу чл. 17. ст. 1. тач. 2. Закона.

Услови за подношење пријаве

Учесник на тржишту који стиче појединачну контролу има обавезу пријаве концентрације у смислу чл. 61. ст. 1. тач. 1. Закона, што је утврђено увидом у податке о приходима и у финансијске извештаје учесника концентрације, из којих произлази да је Telenor на светском тржишту остварио приход [...], а у Србији [...], у 2015. као претходној обрачунској години.

Пријава је поднета у складу са чл. 63. ст. 1. тач. 1. Закона.

Пријава је поднета у складу са чл. 3. Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“, бр. 05/2016).

Релевантно тржиште

Релевантно тржиште одређено је у складу са чл. 6. Закона и Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС“, бр. 89/2009). Релевантно тржиште производа представља скуп роба/услуга које потрошачи сматрају заменљивим у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште представља територију на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти или слични услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Подносилац пријаве сматра да није неопходно коначно дефинисати релевантно тржиште производа, због тога што, без обзира на прихваћену дефиницију, предложена трансакција неће имати било каквог утицаја на конкуренцију на српском тржишту, с обзиром да циљно друштво није активно на релевантном тржишту, тачније, није уопште присутно у Србији. Међутим, у циљу пружања потпуних информација, како је наведено у пријави, релевантно тржиште производа може бити дефинисано као тржиште развоја софтверских решења. Такође сматрају да дефиниција релевантног географског тржишта може остати отворена, али предлажу да буде дефинисано као Република Србија.

О пословним активностима и присуству учесника концентрације на тржишту Србије, већ је било речи претходно у тексту овог Образложења. Полазећи од својстава, намене и цене предметног скупа роба/услуга, односно од стварне делатности учесника концентрације, одређено је релевантно тржиште производа у конкретном случају, уважавајући дефиницију коју је дао подносилац пријаве. За оцену предметне концентрације, Комисија је одредила релевантно тржиште производа као тржиште развоја софтверских решења и компјутерских система на релевантном географском тржишту територије Републике Србије.

За оцену предметне концентрације, релевантно географско тржиште је национална територија Републике Србије, у складу са чл. 6. ст. 3. у вези чл. 2. Закона, имајући у виду да је стичалац контроле присутан на целој територији Србије, као и да је секторски регулаторни оквир одређен на националном нивоу.

Оцена ефеката концентрације

Из навода у пријави произлази да циљно друштво није ни на који начин присутно у Србији.

У Србији, Telenor пружа услуге мобилне телефоније, односно поседује лиценцу за јавну мобилну телекомуникациону мрежу и услуге јавне мобилне телекомуникационе мреже одређеног стандарда, издате за територију Србије. Telenor [...] [...]. Из тог разлога, подносилац пријаве сматра да неће доћи до било каквих хоризонталних преклапања, као ни до вертикалних веза између учесника у Србији. Из напред наведеног као и из других навода у пријави, произлази да се спровођењем концентрације неће променити и/или повећати тржишно учешће, нити вредности НИИ (Herfindahl-Hirschman Index) у односу на вредност пре концентрације, а самим тим ће и вредности прираста овог индекса (ΔH) бити 0 (словима: нула).

У пријави је наведено да учесници концентрације не прате релевантно тржиште и активности конкурената и стога и не поседују прецизне податке о њима, с обзиром на своје ограничено присуство на овом тржишту. На основу јавно доступних информација, наводе да постоји велики број компанија које развијају софтверска решења у Србији, имајући у виду да ову индустрију карактеришу ниске баријере за улазак на тржиште.

Имајући у виду све напред наведено, као и друге наводе у пријави и допуни, закључено је да не постоји забринутост у погледу било ког критеријума за оцену дозвољености концентрације из

чл. 19. Закона, тако да спровођење предметне концентрације неће значајно ограничити, нарушити или спречити конкуренцију на тржишту Републике Србије или његовом делу, пре свега стварањем или јачањем доминантног положаја. Из тог разлога, одлучено је као у ставу првом изреке овог решења.

Одлука у ставу другом донета је применом чл. 65. ст. 5. Закона о заштити конкуренције као и чл. 2. ст. 1. тач. 6. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 49/11).

Поука о правном средству

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења може се поднети тужба Управном суду у року од 30 дана од дана достављања решења.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Др Милоје Обрадовић